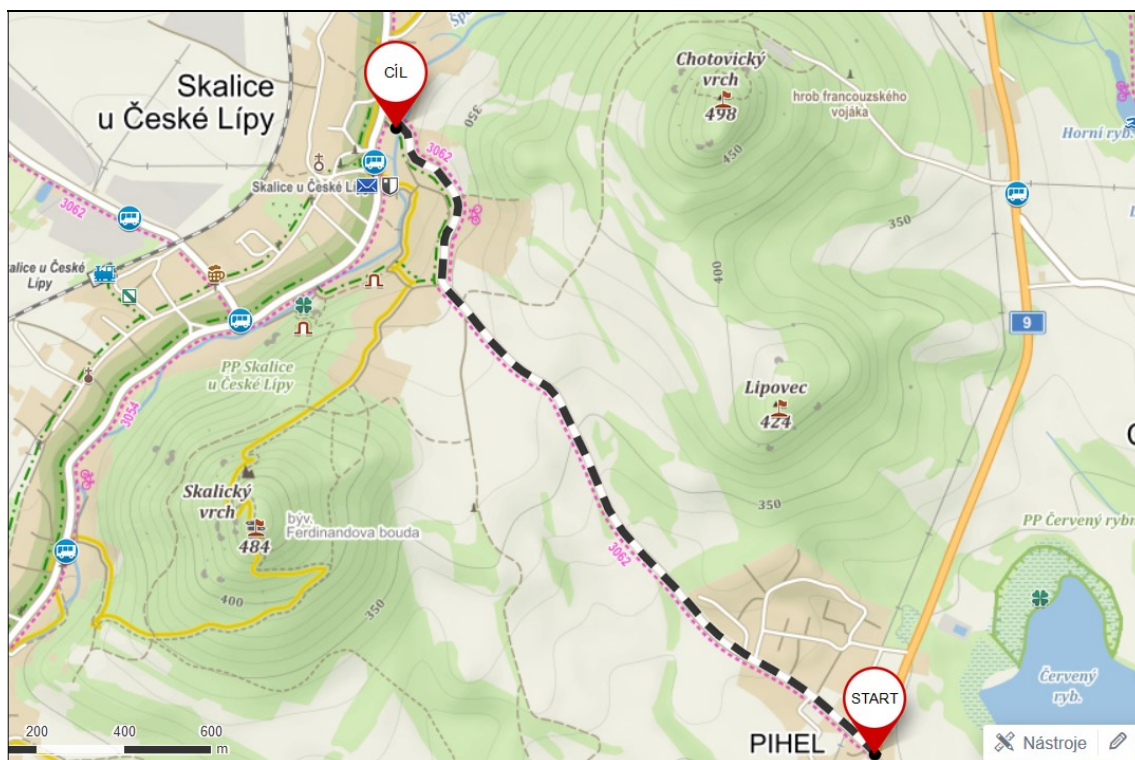

BIOLOGICKÉ HODNOCENÍ

Biologické posouzení aleje mezi obcemi Pihel a Skalice u České Lípy

Sledovaný úsek silnice č. 26210 mezi obcemi Pihel a Skalice u České Lípy měří přibližně 2 km. Pravidelná alej javorů klenů, která zde tvoří nejdůležitější liniovou zeleň, nicméně začíná a končí na okrajích obou obcí. Její délka tak činí přibližně 1100 metrů.

Předmětná alej je tvořena především javory kleny, které vzácně doplňují břízy či javor mléč. Stromy rostou v pravidelném sponu po jedné či obou stranách silnice a nejsou na nich patrná žádná viditelná poškození nevhodnými ořezy v minulosti. V aleji najdeme i mladší stromky, pravděpodobně dosazované později. Na kmeni jsou všechny stromy identifikovány inventarizačními štítky a z bezpečnostních důvodů označeny bílou barvou. Ve středovém úseku je pravidelnost aleje narušena a na několika místech stromy zcela chybějí. Některé javory na nevýrazném vršku před klesáním do Skalice u České Lípy jsou ve viditelně horším stavu. Najdeme na nich zjevná poškození související pravděpodobně s povětrnostními podmínkami s ohledem na exponovanější charakter stanoviště. Několik stromů zde je výrazněji proschlých. V klesání směrem ke Skalici u České Lípy souvislá oboustranná alej končí, několik zbylých stromů zde tvoří osamocené skupinky.

První polovina silnice (ve směru od Pihelu) prochází mezi polem a loukou, na stromy zde navazuje křoví, javorový podrost a v kontaktní vzdálenosti též nelesní zeleň. Nedaleko od silnice se nacházejí další ostrůvky dřevin, především ve východním směru. Směrem k severozápadu prochází silnice mezi poli a stromy v aleji zde fungují jako větrolam.

Metodika provedeného monitoringu:

Výskyt živočichů na předmětné lokalitě byl s ohledem na rozdílnou metodiku sledován zvlášť z hlediska bezobratlých (především dřevokazného hmyzu) a zvlášť z hlediska obratlovců, především ptačích druhů a netopýrů.

Bezobratlí:

Průzkum probíhal v červnu až červenci 2019. Případný recentní výskyt význačných druhů byl zjišťován také v databázích a literatuře.

1) Prohlídka dostupných dutin a jejich okolí k zjištění přítomnosti dutinových saproxylofágních druhů hmyzu (hledání dospělých jedinců, popř. zbytků skeletu, larev a jejich trusu, podle kterého lze rovněž některé dutinové druhy hmyzu identifikovat).

2) Prohlídka a zjištění výletových otvorů ve kmenech pro identifikaci přítomnosti zvláště chráněných druhů dřevokazného hmyzu.

Obratlovci:

Lokalita byla navštívena v červnu a červenci 2019.

Stromy v aleji byly jednotlivě prohlédnuty za účelem zhodnocení stavu dutin z pohledu možných hnízdišť ptáků a dočasných či dlouhodobých úkrytů pro netopýry. Přítomnost těchto živočichů je sledována podle typických znaků (zbytky trusu, škrábance na kůře, hnízda, posouzení vhodnosti dutin k osídlení netopýry).

K monitoringu výskytu ptačích druhů v aleji a jejím okolí sloužily vokalizační projevy ptáků (zpěv) a přímá pozorování. Jednotlivé terénní návštěvy však nemohou plně nahradit dlouhodobé sledování lokality. Další informace týkající se zvláště chráněných druhů ptáků, které by mohly být realizací projektu dotčeny, proto doplnila recentní data z Nálezové databáze ochrany přírody AOPK ČR (dále jen „NDOP“).

Zjištěné druhy živočichů

Bezobratlí:

Zvláště chráněné druhy a druhy z Červeného seznamu nebyly zjištěny.

Obratlovci:

Ptačí druhy zjištěné na lokalitě v rámci zoologického mapování shrnuje následující tabulka s vyznačením druhů zvláště chráněné podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb, o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZCHD“). Druhy významněji vázané na stromový porost aleje (eventuálně navazující keřový podrost) jsou vyznačeny tučně.

Český název	Vědecký název	Stav ochrany podle legislativy
kos černý	<i>Turdus merula</i>	
drozd zpěvný	<i>Turdus philomelos</i>	
hrdlička zahradní	<i>Streptopelia decaocto</i>	

BIOLOGICKÉ HODNOCENÍ

strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	silně ohrožená
pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	
sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	
sýkora lužní	<i>Poecile montanus</i>	
budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>	
vrabec domácí	<i>Passer domesticus</i>	
žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	
sojka obecná	<i>Garrulus glandarius</i>	
vrána obecná	<i>Corvus corone</i>	
poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	

Tabulka 1.: Druhy zjištěné na sledované lokalitě. Tučně jsou vyznačeni ptáci, kteří mají silnější vazbu na doprovodnou vegetaci rostoucí podél silnice.

Alej a navazující porosty s ohledem na biotopovou členitost území nepochybně využívá širší paleta běžnějších ptačích druhů, jejichž pozorování eviduje databáze NDOP a v terénu zastiženy nebyly. ZCHD evidované v bližším okolí lokality podle NDOP nemají dle názoru zpracovatele přímou vazbu na biotop aleje. Ve většině případů se jedná o ptáky, kteří využívají k hledání potravy místní louky či vlhčí okolí nedalekého Červeného rybníka. Zmínit lze např. čápa bílého, motáka pochopa či luňáka červeného. Podobně je tomu s rychle létajícími ptáky lovcími hmyz – rorýsem obecným a vlaštovkou obecnou.

Jediným ZCHD dle databáze NDOP, který by mohl přímo využívat prostředí aleje a doprovodný keřový porost, je ťuhýk obecný. Tento druh se však chová teritoriálně a v území by byl s největší pravděpodobností při kontrole zaznamenán. Okrajově může využívat stromy v aleji také žluva hajní, která byla na předmětné lokalitě zjištěna při terénním šetření a potvrzena v okolí i podle údajů v NDOP (u Červeného rybníka). S ohledem na rozsah projektu, vhodnou a pestrou mozaiku dřevin v okolí a nevelké plánované zásahy do stávajících dřevin nicméně nepředpokládáme, že by tyto dva druhy ptáků měly být realizací projektu negativně dotčeny.

Přítomnost netopýrů v aleji nebyla zjištěna. Databáze NDOP nicméně obsahuje mnoho nálezů letounů s ohledem na existenci nedaleké EVL Skalice u České Lípy, která je dlouhodobým zimovištěm mnoha druhů. V okolí aleje se proto netopýři nepochybně vyskytují při hledání potravy, vyloučit nelze ani příležitostné využití stromů jako dočasné úkryty. Javory ve východní části aleje (u obce Pihel) nenabízejí zvláště vhodné úkryty pro letouny. Jedná se především o zdravé stromy s minimem děr a dutin. Jiná je však situace na návrší před Skalicí u České Lípy. Stromy zde jsou v horším zdravotním stavu a několik kusů obsahuje rozsáhlejší částečně uzavřené dutiny. Jmenovitě jde o stromy s evidenčními čísly 01585 (štěrbínovitá dutina v dolní části kmene se starým hnízdem) a 01582, který je v asi nejhorším provozním stavu z celé aleje.

Závěr zoologického monitoringu a doporučení k realizaci projektu

Z bezobratlých nebyl na lokalitě zjištěn žádný ZCHD bezobratlého ani druh uvedený v Červeném seznamu. Ze ZCHD obratlovců se vztahem k biotopu aleje byl na lokalitě zjištěn výskyt žluvy hajní (kategorie silně ohrožené druhy). Dle databáze NDOP byl v kontaktní vzdálenosti od monitorované lokality v minulosti evidován i ťuhýk obecný (kategorie ohrožené druhy). S ohledem na bližší podmínky výskytu (viz rozbor výše) a charakter lokality

zpracovatel dokumentace nepředpokládá střet realizace projektu se zájmy těchto ptačích druhů.

Plánované zásahy do dřevin doporučujeme vždy provádět mimo období hnízdění ptáků. V širším okolí aleje se nachází dostatek stromů i křovin pro zajištění náhradních hnízdišť i potravních příležitostí v případě druhů, které by mohly být realizací projektu okrajově dotčeny.

Přestože na lokalitě nebyla při terénním šetření zaznamenána přítomnost netopýrů, nelze ji zcela vyloučit v jiných fázích roku. Jmenovitě se jedná o několik stromů na návrší před klesáním do Skalice u České Lípy, které disponují dutinami v kmeni (např. ev.č. 01585 a 01582). Ostatní dřeviny (většina liniového doprovodu aleje) směrem k Pihelu jsou v lepším zdravotním stavu a výskyt letounů v kmenech zde není příliš pravděpodobný.

S přihlédnutím k výše uvedenému doporučujeme postupovat při realizaci projektu se zvýšenou opatrností. Pokud by měly být inkriminované stromy z důvodu nevyhovujícího stavu zcela odstraněny, případně bude plánován zásah (ořez) až do prostoru dutin, mělo by tak být učiněno nejlépe v období od poloviny března do jeho konce. V této fázi roku výrazně klesá riziko z předčasného probuzení potenciálně zimujících netopýrů ve stromech a zároveň ještě nehrozí hnízdění ze strany ptáků. Ořezy větví výše v koruně by měly být z tohoto pohledu bezproblémové. Lze rovněž zajistit prohlédnutí stromů chiropterologem v době bezprostředně předcházející kácení dřevin či větším zásahům do korun.

Zpracovatelé:

bezobratlí: Josef Kadlec

obratlovci: Mgr. Olga Hušková

Použitá literatura a další zdroje:

AOPK ČR. Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze; portal.nature.cz]. 2019-08-19

Netopýři v lesích: doporučení pro lesnickou praxi – Cepáková, E., Hort, L., vydala Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) roku 2013

Zákon o ochraně přírody a krajiny, č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona ČNR č. 114/1992 Sb.

Mapové podklady podle www.mapy.cz

Červený seznam ohrožených druhů České republiky: Bezobratlí – Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] 2017, Příroda, Praha, 36: 1-612

Brouci České a Slovenské republiky – Hůrka, K. 2005: Kabourek, Zlín, 390 pp.

Brouci čeledi potemníkovití (*Tenebrionidae*) střední Evropy. Beetles of the family Tenebrionidae of Cenral Europe. Novák V., 2014: Zoologické klíče. Academia, Praha. 418 pp.

BIOLOGICKÉ HODNOCENÍ

Obrazová příloha:

Obr.1: Javorová alej ve velmi dobrém stavu při začátku silnice u obce Pihel

Obr.2: Javory na návrší (exponovanější středová část) – je zřejmý horší zdravotní stav některých stromů

Obr.3: Jeden z javorů na návrší, ev.č. 01582 – donedávna využívaná dutina s hnízdem

Obr.4: Druhý javor s dutinou ve středové části kmene (ev.č. 01582), výrazně proschlý strom

Obr.5: Část silnice v sousedství louky v jižní polovině úseku. Alej je zde jednostranná a v dobrém stavu